

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Методичні вказівки
щодо виконання кваліфікаційної роботи магістра

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 – Економіка галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

ОДЕСА
2023

УДК 001.89:378.2(072)

M545

Автор:

І. А. Ломачинська, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки та підприємництва

О. В. Горняк, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та підприємництва

Н. М. Крючкова, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва

Рецензенти:

О. В. Побережець, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку оподаткування, заступник декана економіко-правового факультету з наукової роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова; **Н. А. Тяхтенко**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Херсонського державного університету.

*Рекомендовано Вченою радою економіко-правового факультету
ОНУ імені І. І. Мечникова.*

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 року.

M545

Методичні вказівки щодо виконання кваліфікаційної роботи магістра для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 – Економіка галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». [Електронне видання]. Укладачі : І. А. Ломачинська, О. В. Горняк, Н. М. Крючкова. Одеса, 2023. – 45 с. – 838 КБ.

У методичних вказівках наведено основні положення щодо організації виконання кваліфікаційної роботи магістра, вимог до структури, її обсягу, змісту та оформлення, рекомендації щодо підготовки до захисту та порядку захисту роботи. Методичні вказівки призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 – Економіка галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

УДК 001.89:378.2(072)

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Етапи виконання кваліфікаційної роботи.....	7
3. Вимоги щодо змісту й оформлення кваліфікаційної роботи.....	9
4. Підготовка кваліфікаційної роботи до захисту.....	18
5. Список використаних джерел.....	27
6. Додатки.....	28

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістр – це випускник другого рівня вищої освіти, який на основі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти або кваліфікації спеціаліста здобув поглиблені спеціальні уміння та знання інноваційного характеру, має певний досвід їх застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі.

Магістр повинен мати широку ерудицію, фундаментальну наукову базу, володіти методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання і використання наукової інформації, бути спроможним до плідної науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності.

Магістерська освітньо-професійна програма включає дві основні складові – освітню і науково-дослідницьку.

Зміст науково-дослідницької роботи магістра визначається індивідуальним планом. Одночасно призначається науковий керівник, який повинен мати науковий ступінь і (або) вчене звання і працювати в даному ЗВО. Підготовка магістра відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 – Економіка для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ МОН України №382 від 04.03.2020 р.) завершується захистом кваліфікаційної роботи магістра на засіданні Екзаменаційної комісії.

Кваліфікаційна робота магістра – це самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання освітнього ступеня магістра. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Кваліфікаційна робота магістра має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної складної задачі або проблеми в економічній сфері, що потребує досліджень та/або інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є формування, систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних навичок зі спеціальності, отриманих у процесі навчання, та застосування їх при вирішенні конкретних теоретичних і практичних завдань, що виникають у сфері економіки, а також вдосконалення навичок ведення самостійної наукової роботи, оволодіння основними методами наукового дослідження, формулювання конкретних наукових висновків та рекомендацій за обраною темою та їх впровадження у практичну діяльність.

Процес написання кваліфікаційної роботи магістра зі спеціальності 051 –

Економіка спрямований на формування у здобувачів елементів загальної компетентності: здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Основні завдання кваліфікаційної роботи магістра:

- поглиблення та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напрямку дослідження;
- обґрунтування актуальності та значущості обраної теми дослідження;
- опрацювати та узагальнити законодавчу базу України, нормативно-правові, методичні та інструктивні матеріали, науково-методичні літературні джерела з досліджуваної проблеми;
- розглянути теоретичні аспекти обраного предмета дослідження;
- визначити об'єкт дослідження;
- здійснити аналіз різних підходів з дискусійних питань щодо теми дослідження та висловити авторську позицію з цих питань;
- дослідити закордонний досвід щодо розв'язання досліджуваних питань теми кваліфікаційної роботи;
- виконати необхідні аналітичні, планові або прогнозні розрахунки;
- провести всебічну діагностику проблемної ситуації із застосуванням сучасного інструментарію;
- розробити та оцінки альтернативні підходи до розв'язання визначених проблемних питань;
- використати економіко-математичні методи, моделі та комп'ютерні технології (електронні таблиці, пакети прикладних програм, графіки, діаграми, ін.);
- використати фактичні дані суб'єктів господарювання, статистичні матеріали, розробити на їх основі таблиці, схеми, діаграми тощо;
- обґрунтувати запропоновані рішення з використанням ситуаційного аналізу;
- розробити рекомендацій щодо вдосконалення діяльності суб'єкта господарювання з урахуванням результатів проведених досліджень;
- підготувати доповідь та наочні матеріали, що передають основний зміст роботи й пропозиції автора;
- захистити теоретичні та практичні положення кваліфікаційної роботи магістра на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії.

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач

зобов'язаний дотримуватися принципів етики академічних відносин. Дотримання основних моральних і правових норм академічної поведінки регламентується [Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова](#) (рішення Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова від 26.05.2020 р., протокол №7). Процедуру проведення перевірки академічних та наукових текстів здобувачів вищої освіти на наявність запозичень регламентовано [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі ОНУ імені І. І. Мечникова](#) (рішення Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова від 29.06.2021 р., протокол №13).

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена в репозиторії ОНУ імені І. І. Мечникова.

У результаті написання кваліфікаційної роботи магістра відповідно до очікуваних програмних результатів навчання здобувач повинен:

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

Кваліфікаційна робота як самостійне наукове дослідження кваліфікується як навчально-дослідницька праця, в основу якої покладене моделювання більш-менш відомих рішень. Її тематика та науковий рівень мають відповідати

освітньо-професійній програмі навчання. Виконання зазначеної роботи повинне не стільки вирішувати наукові проблеми (завдання), скільки засвідчити, що її автор здатний належним чином вести науковий пошук, розпізнавати професійні проблеми, знати загальні методи і прийоми їх вирішення. Орієнтовні напрями тематики кваліфікаційних робіт магістра освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 – Економіка представлені у Додатку А.

Кваліфікаційна робота наукового змісту має внутрішню єдність і відображає хід та результати розробки вибраної теми. Вона являє собою новий по суті і досить специфічний вид кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота магістра, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого – є самостійним оригінальним науковим дослідженням здобувача, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства.

Прийнятною вважається така **структура кваліфікаційної роботи:**

- титульний аркуш;
- зміст;
- список скорочень і умовних позначень;
- вступ;
- розділи і підрозділи основної частини;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Наповнення кожної частини кваліфікаційної роботи визначається її темою.

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Виходячи з того, що магістерська підготовка – це по суті лише перший серйозний крок здобувача до науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності, що логічно завершується вступом до аспірантури і підготовкою дисертації доктора філософії, кваліфікаційна робота магістра не може розглядатися як науковий твір вищого ґатунку, оскільки ступінь магістра – це не вчений, а лише академічний ступінь, який підтверджує освітньо-професійний рівень випускника вищої освіти і свідчить про наявність у нього знань, умінь і навичок, притаманних науковому працівникові-початківцю.

Магістерське проєктування складається з таких етапів:

1. Ознайомлення з тематикою кваліфікаційної роботи магістра і вибір

- конкретної теми.
2. Призначення наукового керівника, розробка плану виконання кваліфікаційної роботи магістра.
 3. Добір і попереднє вивчення літератури.
 4. Упорядкування плану роботи й узгодження його з керівником.
 5. Збір і опрацювання вихідних матеріалів, їх аналіз і синтез.
 6. Написання й оформлення кваліфікаційної роботи магістра.
 7. Підготовка й друк наукових статей з теми кваліфікаційної роботи магістра.
 8. Презентація результатів дослідження на науково-практичних конференціях.
 9. Передзахист кваліфікаційної роботи магістра, на якому здобувач повинен представити результати своєї роботи.
 10. Перевірка тексту кваліфікаційної роботи магістра на наявність плагіату, запозичень.
 11. Підготовка доповіді, ілюстраційно-графічного матеріалу, презентації доповіді на захист кваліфікаційної роботи магістра.
 12. Рецензування кваліфікаційної роботи магістра.
 13. Презентація й захист кваліфікаційної роботи магістра в Екзаменаційній комісії.

Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра. Тематика робіт повинна бути актуальною. У зв'язку з цим вона розробляється і щорічно переглядається кафедрою економіки та підприємництва та затверджується Вченою радою економіко-правового факультету. Орієнтовні напрями тематики кваліфікаційної роботи магістра представлені у Додатку А.

Здобувачам надається право вибору теми роботи з переліку, що рекомендується. Здобувач може запропонувати власний варіант теми, орієнтуючись на майбутнє місце роботи, дотримуючись при цьому спрямованості досліджуваної спеціальності за узгодженням із керівником кваліфікаційної роботи магістра. Попередньо здобувач пише заяву на призначення теми кваліфікаційної роботи магістра і наукового керівника (Додаток Б) і подає на кафедру економіки та підприємництва. Якщо здобувач не подав своєчасно заяву, кафедра закріплює тему і наукового керівника рішенням засідання кафедри.

Науковими керівниками призначаються викладачі економічних кафедр, які мають відповідну спеціалізацію та ступень доктора або кандидата наук, за результатами розгляду заяв здобувачів щодо затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра та призначення наукового керівника за погодженням останнього.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи магістра зобов'язаний:

- надати допомогу здобувачу у виборі теми дослідження та у розробці індивідуального графіку на весь період виконання кваліфікаційної роботи;
- рекомендувати здобувачу необхідну основну та додаткову літературу, довідкові матеріали, інші джерела з теми дослідження;
- консультувати пошукача та надати необхідну методологічну допомогу в процесі виконання кваліфікаційної роботи, наукових статей;
- перевіряти виконання окремих частин та роботи загалом, надати письмовий відгук на кваліфікаційної роботи з рекомендацією до захисту (у випадку систематичного порушення індивідуального графіку та неможливості контролювати процес виконання роботи керівник має право не допустити здобувача до захисту або надати негативний відгук);
- консультувати здобувача в процесі підготовки презентації та захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Рецензентами кваліфікаційної роботи магістра призначаються співробітники інших установ, які мають наукову ступень кандидата або доктора наук.

Закріплення теми кваліфікаційної роботи магістра, наукового керівника та рецензента оформлюється відповідним Наказом ОНУ імені І.І. Мечникова.

Зміна теми кваліфікаційної роботи розглядається за письмовою заявою здобувача та затверджується змінами до основного Наказу після погодження з науковим керівником, випускаючою кафедрою економіки та підприємництва, Вченою радою економіко-правового факультету.

ВИМОГИ ЩОДО ЗМІСТУ Й ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обсяг, зміст і структура кваліфікаційної роботи магістра

Основний обсяг кваліфікаційної роботи, не включаючи список використаних джерел, додатки повинен складати 55-60 сторінок. Список використаних джерел – не менш ніж 50 джерел.

Зміст (Додаток В) розташовують перед вступом, починаючи його з нової сторінки. Зміст включає: перелік умовних скорочень (при необхідності); вступ; послідовно перераховані найменування всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) кваліфікаційної роботи; висновки; список використаних джерел; додатки; номери сторінок, на яких розміщується

початок структурних елементів.

Вступ – 3 сторінки. У вступі повинна бути обґрунтована актуальність обраної теми, її практичне значення, коротко охарактеризований стан проблеми і мета і завдання кваліфікаційної роботи, визначені об'єкт, предмет, методи й інформаційна база дослідження, надані стислі коментарі змісту розділів роботи.

Актуальність теми дослідження. При обґрунтуванні актуальності теми автор кваліфікаційної роботи повинен показати її значущість в сучасних умовах розвитку теорії і практики, особливо для господарської діяльності конкретного суб'єкта національної економіки, тобто відобразити безпосередній зв'язок із суб'єктами господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здобувачу необхідно окреслити раніше не вирішені частини обраної наукової проблеми, науковців, які присвятили свої праці дослідженню даної проблематики та її зв'язок із сучасними тенденціями розвитку менеджменту. Доречно пам'ятати, що для вирішення проблеми необхідно вийти за межі досягнутого знання, тобто дати нові, розроблені самим здобувачем в кваліфікаційній роботі шляхи вирішення проблеми.

Формулювання *мети кваліфікаційної роботи* повинно відображати спрямованість дослідження на обґрунтування рекомендацій як стосовно удосконалення діючого інструментарію економічної діагностики ситуації, так і відносно розробки й оцінки адекватних до результатів аналізу альтернативних пропозицій з урахуванням умов майбутнього розвитку суб'єкта господарювання. Не слід формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень, методичних підходів та науково-прикладних рекомендацій щодо удосконалення регіональної соціально-економічної політики в умовах глобалізації.

Завдання кваліфікаційної роботи мають деталізувати послідовність досягнення мети, які будуть розкриватися в підрозділах плану роботи. Завдання, що ставляться в роботі, це конкретні дослідницькі дії, спрямовані на досягнення поставленої мети. Конкретні завдання зазначаються у формі переліку (з використанням дієслів в інфінітиві), кожне з абзацу з окремого рядка: узагальнити...; проаналізувати...; визначити...; встановити...; виявити...; сформулювати...; виокремити...; запропонувати...; обґрунтувати...; розробити...; удосконалити... тощо.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обрану для дослідження.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Так, предметом дослідження можуть бути теоретичні, методологічні, методичні та практичні

засади (аспекти) відповідного об'єкта.

Методи дослідження. Автор кваліфікаційної роботи подає перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої мети. Бажано їх перераховувати не відірвано від змісту кваліфікаційної роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося, тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Інформаційна база кваліфікаційної роботи: Закони України, Укази Президента України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, що регламентують аспекти становлення й розвитку, наукові праці за проблематикою дослідження, матеріали міжнародних науково-практичних конференцій та семінарів, статистичні та аналітичні матеріали Державної служби статистики України та певної області, дані фінансової, управлінської та соціальної звітності організацій, установ, підприємств, результати особистих розрахунків та спостережень автора.

Апробація результатів дослідження, кількість та обсяг публікацій. Вказується кількість наукових статей, тез доповідей, виступів на науково-практичних конференціях здобувача за темою кваліфікаційної роботи.

Основна частина кваліфікаційної роботи:

Перший розділ – орієнтовно 15 сторінок – повинен носити теоретико-методологічний характер. В першому розділі доцільно викласти стан теорії питання, головних підходів і методик вирішення проблеми, рівня практичних досягнень і перспектив розвитку й удосконалення, а також помістити огляд сучасної наукової літератури, нормативно-правової бази з аналізованих питань, критичний аналіз точок зору вчених та викласти власну думку щодо проблеми, яка досліджується; узагальнити закордонний досвід з даного питання та вказується на можливість його застосування в сучасних умовах України.

Другий аналітичний розділ – орієнтовно 20-25 сторінок. Він включає характеристику об'єкта дослідження і комплексний аналіз його діяльності. При цьому може бути використаний порядок проведення аналізу «зверху» або «знизу». Структура і зміст аналізу залежить від теми роботи. Порівняльний динамічний аналіз проводиться на основі даних за останні 3-5 років, дані для цього рекомендується надавати у табличному виді та ілюструвати графічно. В процесі аналізу рекомендується використовувати статистичні, економіко-математичні методи, методологію ретроспективного, системного, комплексного, стратегічного аналізу, прогнозування тощо. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки мають супроводжуватися тлумаченнями та висновками, які дозволяють визначити сутність економічних процесів і явищ, їх особливості, тенденції, виявити резерви, які будуть використані у третьому

розділі. Їх опис відповідно розташовується безпосередньо під рисунком чи таблицею. Великі за обсягом таблиці та рисунки, вихідні дані для розрахунків доцільно розміщувати у Додатку. При цьому здобувач повинен продемонструвати вміння здійснювати правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробку даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз.

Третій розділ – орієнтовно 15-20 сторінок – носить науково-прикладний характер. У ньому здобувач повинен представити й обґрунтувати рекомендації по удосконаленню окремих аспектів господарської діяльності та/або економічної політики об'єкта дослідження, системи управління ними. Запропоновані інноваційні рішення мають бути науково обґрунтованими з відповідним аналізом та прогнозом щодо результатів їх впровадження, з аналізом ризиків, що при цьому можуть виникнути.

Всі частини кваліфікаційної роботи необхідно органічно пов'язати між собою: теоретичні та методологічні положення мають бути відправними моментами для аналізу соціально-економічних та інших явищ. Структура та зміст розділів визначаються метою і завданням, конкретними потребами розробки тих чи інших питань теми для даного об'єкта. Кожний з розділів роботи залежно від обсягу матеріалу, що викладається, може складатися з кількох параграфів (як правило, 2-3 параграфи).

Кожний розділ роботи має самостійне значення, але всі вони повинні бути підпорядковані основній меті та завданням, направленості теми і органічно пов'язуватись між собою.

Висновки – 3-4 сторінки. У висновках наводять оцінку отриманих результатів роботи (негативних у тому числі) з урахуванням світових тенденцій вирішення поставленої проблеми; вказують передбачувані галузі використання результатів роботи; господарську, наукову, соціальну значущість роботи. Висновки ґрунтуються на основі власних досліджень, викладаються чітко і лаконічно. У пропозиціях визначають подальший необхідний напрямок роботи, при цьому головну увагу приділяють пропозиціям по ефективному використанню результатів дослідження або розробки. Висновки та рекомендації роботи повністю або частково можуть бути використані у практичній діяльності та сприятимуть підвищенню її ефективності.

Висновки повною мірою мають давати відповідь на поставлені у кваліфікаційній роботі завдання, у них відображуються основні результати дослідження. Рекомендується починати кожен з висновків з дієслів доконаного виду (наприклад: проаналізовано..., досліджено..., встановлено..., розглянуто..., рекомендовано... тощо).

У висновках недопустимі посилання на літературні джерела, обговорення

результатів досліджень та припущення.

Висновки – це синтез послідовного, логічного та злагодженого викладання здобутих результатів та їх співвідношення з загальною метою і конкретними завданнями, поставленими та сформульованими у вступі. При цьому підсумковий результат, здобутий здобувачем і відображений в висновках, повинен відображати ту сутність, яка є підсумковим результатом дослідження, і яка виносить до прилюдного захисту (доповідь здобувача при захисті кваліфікаційної роботи) та оцінки Екзаменаційної комісії.

Перелік джерел наукової, методичної, статистичної та іншої інформації, використаної під час виконання роботи, є його невід'ємною частиною. У список використаних джерел повинні бути включені ті першоджерела, на які є посилання в тексті роботи. Джерела повинні бути актуальними. Враховуючи сучасні тенденції розвитку економічної теорії та практики, розвитку спеціальності рекомендовано використовувати іншомовні джерела.

Додатки. Вся інформація, що подана в текстовій, табличній, графічній формі або у вигляді форм первинної статистичної звітності і не ввійшла до складу головної частини, але яку здобувач вважає за доцільне включити в роботу, включається до складу додатків.

При цьому слід уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Кваліфікаційна робота магістра має містити знаковий апарат (формули, графіки, діаграми, схеми, таблиці тощо). Наукову інформацію в ній необхідно викладати у повному обсязі, висвітлюючи одержані результати дослідження, з детальним описом методики дослідження. Наукова інформація має бути висвітлена на фактичному матеріалі з обґрунтуванням новизни та практичного значення роботи.

Крім зазначених вище головних розділів кваліфікаційної роботи магістра, до складу завершеної роботи включають відгук наукового керівника та рецензія, Завдання на дипломний проект здобувачу (Додаток Г), Подання Голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи (Додаток Д), Довідку з бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова про рівень унікальності тексту роботи (<http://lib.onu.edu.ua/category/antiplagiat/>), а також ілюстративний матеріал (*не підшиваються*).

Рекомендації по оформленню кваліфікаційної роботи магістра:

Кваліфікаційна робота повинна бути надрукована чітко та охайно машинописним способом або з використанням комп'ютерної техніки на одній стороні стандартного аркуша білого паперу (А4, 210 x 297 мм). Робота має бути переплетеною з прошиванням аркушів.

При друкуванні кваліфікаційної роботи дотримуються **таких полів:**

зверху й знизу – не менш 20 мм, праворуч – не менш 10 мм, ліворуч – не менш 20 мм.

Гарнітура шрифту – Times New Roman (Суг), кегль – 14 (для таблиць – 12), колір друку – чорний, міжстроковий інтервал – полуторний при друкуванні на комп'ютері й подвійний при друкуванні на друкарській машинці. Щільність тексту повинна бути рівномірною (без розріджень і ущільнень).

Текст роботи не прийнято перевантажувати маркерами, курсивом, іншими шрифтами; зазвичай він виглядає досить одноманітно.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ» друкують тим же кеглем але більшими (заголовними) літерами й вирівнюють по центру сторінки. Заголовки підрозділів друкують із абзацного відступу (по центру сторінки не вирівнюють) маленькими літерами (крім першої великої). Крапка наприкінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох речень, то їх розділяють крапкою. Переноси слів у заголовках не дозволяються.

Розділи позначають порядковими номерами арабськими цифрами (1,2,3). Номер розділу ставлять після слова РОЗДІЛ, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи позначають номером розділу і підрозділу через крапку (1.1., 1.2. або 2.1., 2.2., 2.3. і т.д.), після останньої цифри ставиться крапка. Потім в тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

За умови набору на комп'ютері прийнято виділяти структурні частини й заголовки жирним шрифтом. Відстань між заголовками розділу і підрозділу повинна дорівнювати 3-4 інтервалам, що відповідає одному пропущеному рядку при наборі на комп'ютері (3 інтервали) або при друку на друкарській машинці (4 інтервали). Відстань між заголовками і текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Виклад тексту кожного розділу, а також вступу і висновків варто починати з нової сторінки.

Кожний абзац тексту починається з червоного рядка на відстані 12,5 мм від лівого краю тексту.

Скорочення слів у тексті, крім загальноприйнятих, не припускаються.

Всі сторінки роботи повинні бути пронумеровані. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, номер на першій, другій та третій сторінках не ставиться. На інших сторінках номер ставиться в правому верхньому куті арабськими цифрами.

Перелічення, при необхідності, можуть бути наведені усередині розділів або підрозділів. Перед переліченням ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією перелічення слід ставити малу літеру українського алфавіту з дужкою, або, не нумеруючи, - дефіс (перший рівень деталізації).

Для подальшої деталізації перелічення варто використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації).

Приклад 1

а) прямі методи державного забезпечення зайнятості:

1) законодавче регулювання умов наймання і використання робочої сили (трудове законодавство);

2) стимулювання створення нових робочих місць і пропозицій робочої сили;

3) заходи для заощадження і підвищення рівня зайнятості на підприємствах.

Приклад 2

а) непрямі методи державного забезпечення зайнятості:

– державна фінансова політика (асигнування і субсидії);

– монетарна політика (регулювання грошового обігу);

– фіскальна політика (зміна податкових ставок);

– виплати допомоги по безробіттю та ін.

Перелічення першого рівня деталізації друкуються малими літерами з абзацного відступу, другого рівня – з відступом відносно розташування перелічень першого рівня.

Формули, що наводяться в роботі, варто нумерувати арабськими цифрами. Порядковий номер приводиться в круглих дужках справа від формули. Він повинен складатися з номера розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою. Наприклад: (1.3) позначає третю формулу першого розділу. Нумерацію формул здійснюють окремо від нумерації таблиць і нумерації рисунків. При посиланні у тексті на відповідні формули необхідно вказувати її повний номер у дужках. Наприклад, у формулі (2.1) (перша формула другого розділу).

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, наводяться безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Пояснення значення кожного символу слід давати з нового рядка. Перший рядок починають зі слова «де» без двокрапки.

Цифровий матеріал, котрий здобувач вважає доречним помістити в тексті роботи, як правило, подається в табличній формі.

Кожна **таблиця** повинна мати заголовок (назву), що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється у такий спосіб: справа над назвою таблиці з

великої літери пишуть слово «Таблиця» і її порядковий номер (знак «№» перед цифрою не ставиться). Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці в цьому розділі. Наприклад: Таблиця 1.3 – третя таблиця першого розділу. Нумерацію таблиць здійснюють окремо від нумерації формул і нумерації рисунків.

При оформленні таблиць слід дотримуватись визначених правил. Зокрема, графи таблиць нумерують арабськими цифрами тільки в тих випадках, коли в тексті є на них посилання або у випадку переносу таблиці і її продовження на наступній сторінці (у цьому випадку справа над продовженням таблиці пишуть

«Продовження табл. 1.2» і ставлять той же порядковий номер, не повторюючи заголовка таблиці і найменування граф, вказують номери граф і продовжують таблицю).

Якщо всі показники, розташовані в таблиці, мають ту саму одиницю виміру, то її виносять у заголовок таблиці. Якщо використовуються показники з різними одиницями виміру, то у відповідних графах або рядках таблиці одиниці виміру вказують окремо.

Таблицю розташовують у тексті роботи після першого посилання на неї. Розрахункові таблиці, що мають великий обсяг, не рекомендується розташовувати в тексті головної частини, доцільніше буде винести їх у додатки, але з обов'язковими посиланнями на них у тексті.

Посилання в тексті повинні бути на всі таблиці. Розташовувати в роботі таблиці, які не мають заголовків, нумерації, або на які відсутні посилання в тексті, не дозволяється.

Таблиця повинна бути розміщена уздовж сторінки або поперек з відповідним поворотом її за годинниковою стрілкою.

Таблиця оформлюється: гарнітура шрифту – Times New Roman (Cyr), кегль 12, міжстроковий інтервал – одинарний.

Таблиця 1.1

Назва таблиці

Головка	Заголовок граф			
	підзаголовок граф	підзаголовок граф	підзаголовок граф	підзаголовок граф
1	2	3	4	5
<i>Рядки (горизонтальні рядки)</i>				
<i>Боковик (заголовок рядків)</i>	<i>Графи (колонки)</i>			

Джерело: складено/розраховано за даними [2]

Слово «Рис.» пишеться з нового абзацу зліва під рисунком. На наступному рядку пишеться слово «Джерело:...» і у квадратних дужках вказується номер джерела за списком використаних джерел.

У тексті обов'язково повинні бути зроблені **посилання на джерела**, з яких була узята яка-небудь статистична інформація, рисунки, таблиці, а також цитати, що наведені в магістерській роботі. Посилання на першоджерела виконуються за допомогою квадратних дужок, в яких вказується порядковий номер джерела в списку використаних джерел (наприклад: [6]).

Перелік джерел інформації, які були використані під час виконання роботи, оформляють в установленій послідовності: або за алфавітом (відповідно до українського та латинського (для іноземних видань) алфавіту), або по порядку посилання у змісті роботи. Вимоги до оформлення представлені у Додатку Ж.

Додатки до кваліфікаційної роботи оформляють у такий спосіб: посередині сторінки з першої великої літери пишуть слово «Додаток» і вказують велику літеру, що позначає додаток. Тобто додатки варто позначати послідовно прописними буквами українського алфавіту, за винятком Г,Є,З,І,Ї,Й,О,Ч,Ь, наприклад, Додаток А, Додаток Б і т.д. Послідовність розташування додатків визначається порядком появи посилань на них у тексті роботи.

Всі додатки, незалежно від їхнього характеру (звітні форми, розрахунково-аналітичні таблиць, громіздкі ілюстративні схеми, комп'ютерні розрахунки і т.д.), повинні мати заголовок, у якому відображений зміст інформації, що містить той або інший додаток. Заголовок друкується рядком нижче слова

«Додаток А» вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Додатки повинні мати загальну з іншою частиною кваліфікаційної роботи наскрізну нумерацію сторінок. Наявні в тексті додатка ілюстрації, таблиці, формули слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рис. Г.3 – третій рисунок додатка Г; Таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; формула (А. 1) – перша формула додатка А. Якщо в роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення і оформлюється відповідно вимогам до документа даного виду, його копію розміщують у звіті без змін в оригіналі. Перед копією документа розміщують лист, на якому посередині друкують слово «ДОДАТОК_» і його найменування (при наявності), у правому верхньому куті сторінки проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок роботи (не торкаючись власної нумерації сторінок документа).

Якщо в роботі два і більше додатки, то перед додатками поміщають сторінку, на якій посередині друкують слово «ДОДАТКИ».

Посилання на додатки в текстовій частині кваліфікаційної роботи є обов'язковими.

При наявності у здобувача довідок про впровадження, авторських свідоцтв, актів впровадження і т.д., їх (або їхні копії) теж поміщають у додатки до роботи.

ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА ДО ЗАХИСТУ

Порядок комплектування закінченої кваліфікаційної роботи такий:

- титульний лист (додаток К);
- відгук наукового керівника;
- рецензія на кваліфікаційну роботу;
- довідка з бібліотеки про рівень унікальності тексту;
- ксерокси публікацій з теми кваліфікаційної роботи магістра;
- зміст кваліфікаційної роботи з переліком сторінок, з яких починається виклад тексту відповідних розділів і підрозділів (найменування розділів і підрозділів, що наведені в змісті й у тексті роботи, повинні цілком збігатися);
- вступ;
- головна частина, розділена на розділи і підрозділи з висновками і пропозиціями;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки;
- оформлена відповідно до викладених вимог і цілком укомплектована магістерська робота повинна бути переплетена.

Відгук наукового керівника і рецензія, а також Завдання на дипломний проект здобувачу (Додаток Г) та Подання Голові Екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи (Додаток Д), довідка з бібліотеки не підшиваються. На останній сторінці тексту роботи (Висновків) автор ставить підпис.

Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи магістра

Завершену кваліфікаційну роботу здобувач подає науковому керівнику для складання відгуку на неї. Відгук наукового керівника повинен містити характеристику кожного розділу виконаної роботи, а також висновки про

теоретичний рівень, глибину досліджень, цінності конкретних рекомендацій здобувача і ступінь їх економічного обґрунтування. Відгук пишеться у вільній формі і може містити, крім переліку переваг і недоліків роботи, ще й характеристику особистості самого здобувача, кола його наукових інтересів, напрямків подальшої дослідницької і практичної діяльності і т.д.

Наприкінці відгуку міститься висновок наукового керівника щодо відповідності роботи установленим вимогам і готовності його до захисту перед Державною екзаменаційною комісією.

Кваліфікаційна робота разом з відгуком керівника та ілюстративним матеріалом за місяць до захисту подається для проходження попереднього захисту на випускній кафедрі, яка вирішує питання про допущення її до захисту. Випускова кафедра затверджує зовнішнього рецензента роботи із числа висококваліфікованих спеціалістів. На вимогу зовнішнього рецензента здобувач зобов'язаний подати необхідні пояснення стосовно усіх питань роботи.

У рецензії повинні бути відображені питання:

- актуальність теми роботи;
- позитивні якості роботи й хиби з конкретними посиланнями на текст роботи;
- застосування сучасних методів опрацювання інформації;
- ступінь повноти розробки питань і окремих проблем;
- самостійність здобувача у висновках, запропонованих варіантах управлінських рішень;
- наявність елементів новизни й оригінальності в пропозиціях, реальність їх впровадження;
- практична цінність роботи;
- загальний висновок про рівень підготовки здобувача до самостійної роботи, його кваліфікації;
- загальна оцінка кваліфікаційної роботи за чотирьохбальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Рецензія повинна бути оформлена відповідним чином: посада рецензента, місце його роботи, учений ступінь, учене звання, особистий підпис, завірений печаткою місця роботи (або підтверджена підписом начальника відділу кадрів або ученого секретаря та печаткою).

Порядок здійснення перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

Перевірку на академічний плагіат здійснює відділ інформаційних технологій Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова. Перевірка

кваліфікаційної роботи здійснюється за клопотанням заступника декана з наукової роботи або завідувача випускової кафедри.

Процедура перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат та форми документального оформлення: <http://lib.onu.edu.ua/proverka-na-plagiat/>

Здобувачі вищої освіти та керівники кваліфікаційних робіт несуть персональну дисциплінарну відповідальність за недопущення академічного плагіату. Керівник кваліфікаційної роботи несе відповідальність за її перевірку у встановлені терміни, контролює процес доопрацювання роботи здобувачем та повторної перевірки на академічний плагіат.

У випадку низького рівня оригінальності тексту поданого рукопису, експерт з предметної області на основі аналізу Звіту приймає рішення про допуск, доопрацювання та повторну перевірку. Повторна перевірка проводиться після доопрацювання автором та здійснюється у термін не більше 3 календарних днів з надходження виправленої версії рукопису.

Перевірці на академічний плагіат підлягають кваліфікаційні роботи за 14 діб до захисту.

Здобувач для, перевірки роботи на плагіат подає до бібліотеці: [заяву щодо самостійності виконання письмової роботи; заяву, що здобувач поінформований про правила функціонування системи виявлення збігів/ідентичності/схожості щодо перевірки на ознаки плагіату;](#) кваліфікаційну роботу в електронному вигляді.

Кваліфікаційна робота, що подається для перевірки на наявність ознак плагіату, повинна бути представлена в таких форматах електронних документів: відкритий формат документів для офісного застосування OpenDocument (за міжнародним стандартом ISO/IEC 26300:2006), в тому числі: *.odt, *.ods, *.odp; *.rtf (Rich Text Format); *.doc (Word 97 – Word 2003); *.docx (Word 2007); *.pdf.

За підготовку файлу роботи, що підлягає перевірці, відповідає автор цієї роботи.

Електронний варіант роботи надається повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з коментарями, примітками, бібліографією, переліком джерел та всіма додатками до основного тексту.

Друкована та електронна версії роботи мають бути ідентичними. Це підтверджує автор роботи у заяві, що додається. Контроль за порівнянням друкованої та електронної версій роботи забезпечує кафедра економіки та підприємництва.

Завідувач кафедри економіки та підприємництва призначає відповідальну особу, яка буде здійснювати контроль за подання робіт для перевірки на плагіат та аналізувати результати.

Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту.

У випадку виявлення в звіті подібності факту академічного плагіату, відповідальна особа попереджує про це автора, а у разі його незгоди інформує службовою запискою безпосереднього наукового керівника. Висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату виконують кваліфіковані експерти, обізнані у сучасному стані предметної області досліджень з урахуванням як результатів роботи комп'ютерних програм, так і інших даних. Якщо робота допускається (приймається) до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

Шкала унікальності кваліфікаційної роботи (у відсотках до загального обсягу матеріалу):

– понад 80 % – Високий. Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням. Передається на розгляд Експертної комісії;

– від 60 % до 80 % – Задовільний. Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Передається на розгляд Експертної комісії, яка визначає необхідність повторної перевірки;

– від 50% до 60% – Низький. Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованої кваліфікаційної роботи;

– менше 50% – Неприйнятний. Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.

Процедура підготовки і захисту кваліфікаційної роботи.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається публічно і відкрито перед Екзаменаційною комісією, до складу якої входять учені, керівники виробництва, головні фахівці і викладачі. Не пізніше, ніж 5 дні до захисту кваліфікаційна робота має бути зареєстрована на кафедрі економіки та підприємництва.

Для захисту кваліфікаційної роботи здобувач може приготувати ілюстративний матеріал, який має вид демонстративних таблиць, схем, діаграм, графіків тощо, а також презентацію. Копії ілюстративного матеріалу представляються кожному члену ЕК.

До засідання ЕК здобувач готує повідомлення на 10-15 хвилин, у якому стисло слід освітити:

– мету і завдання роботи;

- стислу характеристику об'єкта досліджень;
- головні результати дослідження, рекомендації і висновки.

Відповідно до узвичаєної процедури члени ЕК і присутні на захисті задають питання здобувачу з метою визначення рівня його спеціальної підготовки та ерудиції. Далі зачитуються відгуки керівника і зовнішнього рецензента. Наприкінці здобувачу надається слово для відповіді на зауваження керівника і рецензента роботи.

Результати захисту обговорюються на закритому засіданні ЕК, де виводиться остаточна оцінка кваліфікаційної роботи. Рішення комісії оголошується її головою в той же день.

Здобувачі, які не представили до розгляду магістерську роботу у терміни, передбачені регламентом, або підготували, але не одержали допуск до захисту, а також ті, що одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з ЗВО та одержують довідку про навчання в ОНУ з правом повторного захисту роботи на наступний рік.

При оцінці кваліфікаційної роботи виходять з того, що магістр повинен вміти:

- формулювати мету і завдання дослідження;
- складати план дослідження;
- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження;
- обробляти отримані дані, аналізувати і синтезувати їх на базі відомих літературних джерел;
- оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог у вигляді звітів, рефератів, статей.

Оцінка кваліфікаційної роботи здійснюється згідно з наступними критеріями:

- відповідність змісту роботи темі;
- повнота, комплексність висвітлення проблеми;
- наявність взаємозв'язку між параграфами, розділами;
- логічність структури роботи;
- наявність аналітичних досліджень;
- самостійність;
- поєднання теорії та практики;
- аргументованість висновків;

- наявність емпіричних розрахунків на основі сучасних статистичних даних;
- своєчасність виконання графіку написання кваліфікаційної роботи;
- відповідність вимогам з оформлення роботи;
- наявність та якість ілюстративних матеріалів та презентації;
- наявність наукових публікацій за темою кваліфікаційної роботи;
- якість доповіді і відповідей на запитання комісії.

Оцінка захисту кваліфікаційної роботи здійснюється за 100-бальною системою і може складатися з елементів (перелік наведений орієнтовно):

<i>Формальні</i>		
1	Оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до академічних вимог	30
2	Наявність супроводження публічного захисту додатковими матеріалами (роздатковий матеріал, презентація)	10
3	Наявність наукових публікацій за темою кваліфікаційної роботи	10
<i>Змістовні</i>		
4	Чіткість визначення актуальності теми дослідження	10
5	Рівень прикладної (практичної) значимості проблеми	10
6	Ступінь досягнення мети дослідження	10
7	Наукова обґрунтованість та практична спрямованість результатів дослідження	10
8	Рівень володіння сучасними знаннями за спеціальністю, актуальною нормативно-правовою та інформаційно-довідковою базою за фахом	10
<i>Всього</i>		100

Розподіл балів, які отримують здобувачі за національною шкалою та за шкалою ECTS, виглядає наступним чином:

Сума балів за захист кваліфікаційної роботи	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
85 – 89	B	добре
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	задовільно
35 – 59	FX (з можливістю повторного захисту)	незадовільно (з можливістю повторного захисту)

За результатами захисту кваліфікаційної роботи виставляється оцінка відповідно до таких критеріїв:

«Відмінно» (90 – 100 / A), якщо:

- Кваліфікаційна робота носить дослідницький характер, має грамотно логічно, послідовно викладений теоретичний матеріал із посиланнями на статистичні та аналітичні данні, тема розкрита творчо, здійснено емпіричне

обґрунтування взаємозв'язків об'єкта дослідження за допомогою статистичних методів, методів математичного моделювання економічних процесів, здійснено глибокий та критичний аналіз об'єкта дослідження; зроблені висновки, що розкривають у повній мірі виконання поставлених завдань, надані ґрунтовні рекомендації щодо вирішення окремих проблем практичної ситуації.

– Кваліфікаційна робота має позитивні відгуки наукового керівника, зовнішнього рецензента, Довідку про впровадження результатів кваліфікаційної роботи в практику діяльності суб'єкта господарювання та/або навчальний процес. Окремі результати наукового дослідження апробовано у наукових публікаціях (статтях, тезах) та доповідях на науково-практичних конференціях.

– При захисті кваліфікаційної роботи здобувач показує глибокі знання питань теми, вільно оперує даними досліджень, під час своєї доповіді використовує ретельно підібраний роздатковий матеріал та презентацію з використанням мультимедійного обладнання, вільно, логічно, послідовно, аргументовано відповідає на поставлені питання.

«Добре» (85 – 89 / В), якщо:

– Кваліфікаційна робота носить дослідницький характер, має грамотно логічно, послідовно викладений теоретичний матеріал із посиланнями на статистичні та аналітичні данні, здійснено емпіричне обґрунтування взаємозв'язків об'єкта дослідження за допомогою статистичних методів, методів математичного моделювання економічних процесів, здійснено глибокий та критичний аналіз об'єкта дослідження, зроблені висновки, що розкривають у достатній мірі виконання поставлених завдань, надані рекомендації щодо вирішення окремих проблем практичної ситуації. Проте пропозиції та рекомендації є недостатньо обґрунтованими.

– Кваліфікаційна робота має позитивні відгуки наукового керівника, зовнішнього рецензента, проте в них присутні незначні зауваження. Окремі результати наукового дослідження апробовано у тезах та доповідях на науково-практичних конференціях.

– При захисті роботи здобувач показує знання питань теми; оперує даними дослідження, вносить пропозиції з поліпшення господарської діяльності суб'єкта; під час своєї доповіді використовує роздатковий (ілюстративний) матеріал; достатньо вільно відповідає на поставлені питання.

«Добре» (75 – 84 / С), якщо:

– Кваліфікаційна робота носить дослідницький характер, має грамотно викладений теоретичний матеріал із посиланнями на статистичні та аналітичні данні, має не достатньо глибокий та критичний аналіз об'єкта дослідження, матеріал викладено послідовно з відповідними висновками та пропозиціями,

проте вони не достатньо обґрунтовані. Обмежено використано статистичні методи, методи математичного моделювання економічних процесів.

– Кваліфікаційна робота має позитивні відгуки від керівника та від зовнішнього рецензента, в яких вказані зауваження.

– При захисті роботи здобувач показує знання питань теми, оперує даними дослідження, але не досить впевнено та обґрунтовано вносить пропозиції з удосконалення об'єкта дослідження, під час своєї доповіді використовує роздатковий (ілюстративний) матеріал. Відповіді на запитання членів комісії є в основному правильними. Кваліфікаційна робота у більшості відповідає вимогам.

«Задовільно» (70 – 74 / D), якщо:

– Кваліфікаційна робота носить дослідницький характер; базується на систематизованому теоретичному і практичному матеріалі, але має недостатньо глибокий та критичний аналіз об'єкта дослідження; в ній присутнє непослідовне викладення матеріалу; представлені необґрунтовані пропозиції. Аргументи є поверховими або базуються на застарілих даних, автор мало використовує першоджерела.

– У відгуках наукового керівника, зовнішнього рецензента містяться значні зауваження за змістом кваліфікаційної роботи та порядком її оформлення.

– При захисті кваліфікаційної роботи здобувач проявляє невпевненість, показує слабке знання питань теми, не дає повні аргументовані відповіді на питання, під час своєї доповіді використовує не достатньо ретельно підібраний роздатковий матеріал, не достатньо вільно відповідає на поставлені питання.

«Задовільно» (60 – 69 / E), якщо:

– Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, проте присутні недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, зроблені висновки не відповідають поставленим завданням, матеріал викладено непослідовно. В аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів не завжди обґрунтований, пропозиції та рекомендації обґрунтовані непереконливо.

– У відгуках наукового керівника, зовнішнього рецензента містяться значні зауваження за змістом роботи та порядком її оформлення. Робота виконана з порушення графіку без поважних причин. Є зауваження щодо оформлення роботи.

– При захисті роботи здобувач проявляє невпевненість, показує слабке знання питань теми, не дає відповіді на всі задані питання, під час своєї доповіді використовує несистематизований, нелогічний роздатковий матеріал, при відповідях на поставлені питання робить значні помилки.

«Незадовільно» (35 – 59 / FX), якщо:

– Кваліфікаційна робота не носить дослідницький характер, відсутній аналіз та практичне дослідження об'єкт дослідження, не відповідає вимогам щодо оформлення. У роботі немає висновків та пропозицій взагалі, або вони носять декларативний характер. Розділи погано пов'язані між собою, предмет дослідження відмінний у різних розділах. Відсутні сучасні джерела наукової та статистичної інформації. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість, запропоновані заходи випадкові і не впливають з аналізу. Висновки не відповідають меті роботи.

– Кваліфікаційна робота має негативні відгуки наукового керівника, зовнішнього рецензента, в яких вказані критичні зауваження. Існує обґрунтована підозра щодо плагіату у підготовленій роботі. Оформлення роботи з порушенням вимог.

– При захисті кваліфікаційної роботи у здобувача виникають певні труднощі при відповіді на поставлені питання, допускаються істотні помилки. До захисту не підготовлено роздатковий матеріал. Відповіді на запитання комісії неточні або неповні.

Оцінка захисту кваліфікаційної роботи характеризує рівень теоретико-методологічної, наукової і практичної підготовки випускника з обраної спеціальності. Здобувачу, який захистив кваліфікаційну роботу, рішенням Екзаменаційної комісії присвоюється кваліфікація «магістр економіки» та видається відповідний диплом державного зразка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 – Економіка для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений Наказом №382 Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/051-ekonomika-M.pdf>
3. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 зі змінами. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>.
4. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015». URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.
5. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: затверджено Вченою радою ОНУ ім. І.І. Мечникова Протоколом № 1 від 30.08.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf
6. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: рішення Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова від 26.05.2020 р., протокол №7. URL: <https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>
7. Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі ОНУ імені І.І. Мечникова: затверджено рішенням Вченої ради Одеського національного університету імені І.І. Мечникова від 29.06.2021 р., протокол №13. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf).
8. Методологія та організація наукових досліджень : методичні вказівки та рекомендації для вивчення навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування». / І. А. Ломачинська. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 48 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Напрями тематики кваліфікаційних робіт магістра ОПП «Економіка» спеціальності 051 – Економіка

1. Новітні економічні теорії та їх практичне застосування в економічній політиці на макро- та мікрорівні.
2. Сучасні економічні парадигми та розвиток економічної теорії.
3. Сучасні виклики та актуальні проблеми економічного розвитку.
4. Проблема обмеженості ресурсів та її вирішення в сучасних умовах глобальних трансформацій.
5. Глобальні економічні процеси та їх вплив на розвиток національних економік.
6. Трансформація економічних відносин під впливом технологічних змін.
7. Теоретичні і прикладні аспекти фінансіалізації економічного розвитку.
8. Вплив фінансового розвитку на соціально-економічний добробут.
9. Фінансіалізація та трансформація поведінки економічних суб'єктів і взаємовідносин між ними.
10. Соціалізація економіки та соціальна політика держава.
11. Трансформація економічних відносин і процесів під впливом соціалізації.
12. Соціально-економічний добробут держави та чинники його забезпечення в сучасних умовах.
13. Економіки війни та повоєнний економічний розвиток.
14. Економічна політика в умовах глобалізації: теоретичні та прикладні аспекти забезпечення успішної реалізації.
15. Формування національної стратегії конкурентоспроможності економіки України в умовах повоєнної відбудови.
16. Стратегія повоєнної відбудови національної економіки України: теоретичні та прикладні аспекти забезпечення успішної реалізації.
17. Державний борг в умовах глобалізації та його вплив на соціально-економічний розвиток.
18. Монетарні механізми соціально-економічного розвитку національних економік в сучасних умовах.
19. Фіскальні механізми соціально-економічного розвитку національних економік в сучасних умовах.
20. Фінансові інновації та їх вплив на розвиток економічної системи в сучасних умовах.
21. Економіка галузевих ринків і конкурентна політика держави.
22. Стратегії компаній на національних і міжнародних ринках.

23. Міжорганізаційні мережі взаємодії економічних суб'єктів на макро- і макрорівні.
24. Цифрова трансформація економіки: теоретичні та прикладні аспекти розвитку в сучасних умовах.
25. Інноваційні форми організації та розвитку підприємницької діяльності.
26. Традиційні та альтернативні джерела фінансового забезпечення економічних суб'єктів на макро- і макрорівні в умовах глобалізації.
27. Сучасна методологія економічних досліджень, моделювання, прогнозування, оптимізації економічних процесів, явищ, бізнес-процесів на мікро- та макрорівні.
28. Розв'язування економічних задач за допомогою пакету прикладних програм.
29. Актуальні проблеми розвитку національної економіки України в умовах глобалізації та євроінтеграції.
30. Інституціоналізація соціально-економічних процесів в умовах невизначеності та економічних трансформацій.

Додаток Б

Завідувачу кафедри
Економіки та підприємництва
економіко-правового факультету
ОНУ імені І.І. Мечникова
д.е.н., доц. Ірині ЛОМАЧИНСЬКІЙ
здобувача (ки) 1 курсу
_____ форми навчання
спеціальності 051 – Економіка
П.І.Б. _____
_____ телефон: _____

ЗАЯВА

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи здобувача
другого (магістерського) рівня вищої освіти _____

та призначити керівником _____

Дата _____

Підпис _____

*Погоджено
науковим керівником*

Дата _____

Підпис _____

Додаток В

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
1.1. Поняття, роль і функції кредиту в господарській діяльності.....	7
1.2. Види і форми кредитування підприємств.....	12
1.3. Кредитний процес: суть і основні етапи.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ У 2014-2023 РР.....	24
2.1. Структура і динаміка кредитування вітчизняних підприємств.....	24
2.2. Оцінка впливу кредитування на ефективність господарської діяльності вітчизняних підприємств.....	34
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	44
3.1. Напрями удосконалення кредитування вітчизняних підприємств.....	44
3.2. Новітні та альтернативні форми кредитного забезпечення господарської діяльності.....	50
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	66

Додаток Г

Форма № Н-9.01

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та
підприємництва Ступінь вищої
освіти: магістр Спеціальність: 051
Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки та
підприємництва

_____ д.е.н., доц.

Ірина ЛОМАЧИНСЬКА

«___» _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ**

ПІБ студента

1. Тема проекту (роботи) _____

керівник роботи: *науковий ступень, звання ПІБ наукового керівника*

Затверджено Вченою Радою економіко-правового факультету імені І. І.

Мечникова від «___» _____ 2023 р.

2. Строк подання студентом роботи: 1.12.2024 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Метою є _____

Для досягнення даної мети в дипломній роботі поставлені і вирішуються такі завдання:

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: 26.11.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН (орієнтовний)

п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка про виконання
1	Збір літератури	15.12.2023 р.	
2	Написання Розділу 1	1.03.2024 р.	
3	Написання Розділу 2	1.06.2024 р.	
4	Написання Розділу 3	1.10.2024 р.	
5	Контроль виконання кваліфікаційної роботи	15.10.2024 р.	
6	Оформлення роботи	1.11.2024 р.	
7	Відгук наукового керівника, перевірка роботи на плагіат	15.11.2024 р.	
8	Попередній захист	20.11.2024 р.	
9	Рецензування (відгук наукового керівника і зовнішня рецензія)	25.11.2024 р.	
10	Захист	За графіком	

Здобувач

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток Д

Форма № Н-9.03

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

ПОДАННЯ ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Направляється здобувач _____ до захисту кваліфікаційної роботи за освітньо-професійною програмою «Економіка», спеціальністю 051 «Економіка»

на тему: _____

Кваліфікаційна робота та рецензія додаються.

Декан факультету _____ підпис Людмила ТОКАРЧУК

Довідка про успішність

_____ за період навчання на економіко-правовому факультеті з 1.09.2013 року до 01.12.2024 року повністю виконав навчальний план за спеціальністю 051 «Економіка» з таким розподілом оцінок за: навчальною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __% шкалою ECTS: A __%, B __%, C __%, D __%, E __%.

Секретар факультету _____ підпис Світлана КОЗЛОВА

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____

Додаток Ж

Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Вид джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укragропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с. Electrodes of conductive metallic oxides / J.M. Honig et al. Amsterdam : Elsevier, 1980. 260 p
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроекол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Інфузорії. Вып. 1. Сукторії (Ciliophora, Suctorea) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмба. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Документ з організацією як автором	Україна в цифрах. 2007 : стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ : Консультант, 2008. 350 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. Основи аграрного підприємництва / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.

Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.</p>
Статті в продовжуваних та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31–34.</p> <p>Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі. <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, No. 1. P. 259–271.</p> <p>Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2016. № 4. С. 84–88.</p> <p>Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. <i>Голос України</i>. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.</p> <p>Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>. 2010. March 31. P. 1–5.</p>
Електронні ресурси	
Книги	<p>Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).</p>
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, No. 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Інші документи	

Законодавчі і нормативні документи	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. Урядовий кур'єр. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 51. С. 21–42.</p>
Стандарти	<p>ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с.</p> <p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК A01D 41/02, A01D 41/04, A01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p> <p>Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна : МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного прес-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» ; Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.</p> <p>Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора фіз.-мат. наук : спец. 01.03.02 «Прикладна математика та інформатика». Київ, 2005. 22 с.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>

Додаток К
Одеський національний університет імені І.І.
Мечникова Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та підприємництва

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
на тему: «**Назва роботи на українській мові**»
«**Назва роботи на англійській мові**»

Виконав/ла: здобувач денної /заочної форми
навчання
спеціальності 051 Економіка
Прізвище, ім'я по батькові здобувача

Науковий керівник
К.е.н., доцент Мирослав МЕЛЬНИК _____

Рецензент:
К.е.н., доцент Світлана КОВАЛЬ

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ _____ від «___» _____ 2023 р.
Завідувач кафедри
_____ д.е.н., доц.
_____ Ірина ЛОМАЧИНСЬКА

Захищено на засіданні ЕК № _____
протокол № _____ від «___» _____ 2023 р.
Оцінка _____ / _____ / _____
(за націон., шкалою ЄКТС, бали)
Голова ЕК
_____ д.е.н., проф. ПШБ

Додаток Л
Джерела статистичної та аналітичної інформації

1. Бази даних статистики Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Євростат. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
3. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/en/Data>
4. Міністерство економіки України.. URL: <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bf042ca3-d57e-41c1-9952-c94ece8540a5&tag=activity>
5. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
6. Національна платформа малого та середнього бізнесу. URL: <https://platforma-msb.org/>
7. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic>
8. ОЕСР. Бібліотека. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/ukraine>
9. ОЕСР. URL: <https://www.oecd.org/>
10. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/statystyka/>
11. Світовий банк. URL: <https://data.worldbank.org/>
12. Світова статистика у реальному часі. URL: <https://www.worldometers.info/uk/>
13. Фіскальна служба України. Митна статистика. URL: <http://sfs.gov.ua/ms/>
14. Ціна держави. URL: <https://cost.ua/>
15. Центр економічних досліджень. URL: <https://ces.org.ua/category/research-list/>
16. UNCTAD. URL: <https://unctad.org/statistics>

Додаток М

Мовні кліше для створення наукових текстів

ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблема / назване явище заслуговує на особливу увагу серед науковців...

Проблема актуальною на сучасному етапі розвитку науки...

Проблема відноситься до найактуальніших...

Проблема давно є на часі...

Проблема є актуальною...

Проблема є дискусійною...

Проблема є не досить розробленою...

Проблема є мало розробленою / недослідженою...

Проблема є цілком на часі...

Проблема заслуговує на особливу увагу...

Проблема не була об'єктом спеціального вивчення...

Проблема перебуває у центрі уваги...

Проблема посідає важливе місце...

Проблема фрагментарно висвітлювалася в..

Проблема цілком є не вирішеною...

Уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання...

ДЛЯ ОПИСУ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОГО СТАНУ ПРОБЛЕМИ

Прийнято вважати, що...

Загальновідомо, що...

На думку (кого?)...

Згідно з поглядами (кого?)...

Як вважають (вважає)...

Наявні погляди щодо цього питання можна класифікувати так...

Дослідженням цієї проблеми у різні часи / періоди займалися...

Цих поглядів дотримуються (дотримується)...

Гіпотезу / припущення про... висунув / запропонував...

Початок тенденції саме такого вивчення поклав...

Нову концепцію (ідею, теорію, гіпотезу) розробили...

ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ

Метою є встановити (встановлення)...

Метою є визначити (визначення)...

Мета статті полягає у порівнянні...

У статті вивчаються / виявляються / з'ясовуються...

Мета статті – проаналізувати / описати / схарактеризувати / виявити / порівняти / узагальнити / систематизувати...

Метою роботи є дослідження...

ДЛЯ ПЕРЕХОДУ ДО ЗАВДАНЬ

Поставлена / сформульована мета вимагає / передбачає розв'язання цілої низки конкретних завдань, а саме:...

Для реалізації мети поставлено такі завдання...

Мета зумовила конкретні завдання, а саме:...

ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАВДАНЬ

проаналізувати (методику, закономірності, тенденції, проблеми, роль, можливості, реалії та перспективи)...

виявити закономірності...

дослідити особливості...

встановити (закономірності, тенденції, основні закони, принципи, системні ознаки, параметри)...

класифікувати...

описати (особливості, проблеми, параметри, ознаки, структуру, співвіднесеність, зв'язок, аспекти, засади, тенденції)...

обґрунтувати (теорію, тезу, погляди науковців на..., концепцію, перспективи, систему, шляхи розв'язання проблеми)...

узагальнити (досвід, висновки, результати попередніх досліджень, результати експерименту, експериментальні дані, статистичні дані, матеріали дослідження)...

розглянути (проблеми, особливості, параметри, ознаки, структуру, зв'язок, сутність, основні принципи, засади, характер, аспекти, механізми)...

з'ясувати (причини, сутність, особливості, умови, характер, природу й структуру, місце й роль, основні принципи, параметри, закономірності)...

порівняти (позиції, результати, погляди, параметри, різні підходи, наукові концепції, якості, ознаки, функції, дефініції)...

охарактеризувати (сутність, сучасний стан, значення, механізм, основні напрямки, особливості, передумови, якості, причини, принципи)...

відстежити (процес, логіку, факти, причини, можливості, умови)...

запропонувати (нові підходи, шляхи розв'язання проблеми, класифікацію, рекомендації, нові методики дослідження)... сформулювати (закони, принципи, завдання, правила, висновки, рекомендації щодо, позицію щодо)...

навести (теорію, загальну характеристику, вагомий статистичний матеріал, відомості, характеристики)....

ПЕРЕХІД ДО ОСНОВНОГО ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ

Є підстави вважати...

Перевіримо висунуте припущення...

Однією з найважливіших особливостей досліджуваного об'єкта є... Зібраний і проаналізований фактичний матеріал дозволяє проілюструвати певні спостереження...

Матеріали здійсненого обстеження дозволяють згрупувати / узагальнити / уточнити / конкретизувати / класифікувати / провести нову таксономію...

Вдалося зафіксувати / з'ясувати / помітити певні закономірності...

ЛОГІЧНІ ПЕРЕХОДИ ВІД ОДНОГО АСПЕКТУ ДО ІНШОГО

Як було сказано (показано, зауважено, зазначено, встановлено, виявлено, з'ясовано)...

Як свідчать дані (результати)...

Як уже вказувалося / підкреслювалося вище / раніше...

Вище йшлося про...

Згідно з цим...

Відповідно до цього...

У зв'язку з цим...

У зв'язку з викладеним вище...

Далі з'ясуємо...

У такий же спосіб знаходить свій вияв...

ДОПОВНЕННЯ АБО УТОЧНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

також...

при чому...

при тому...

разом з тим...

крім того...

більше того...

до речі...

між іншим...

головним чином...

особливо...

точніше...

маємо на увазі...

по суті...

втім...

(у)все-таки...

тим більше, що...

у тому числі...

тобто...

а саме...

ПОРІВНЯННЯ АБО ПРОТИСТАВЛЕННЯ

однак...

проте...

але...

так само...

так само, як і...

не лише..., але й...

порівняно з...

на противагу (чому?)...

навпаки...

аналогічно (до чого?)...

таким же чином...

з одного боку..., з іншого боку...

у той же час, як...

разом із тим...

Навчальне видання

**Методичні вказівки
щодо виконання кваліфікаційної роботи магістра**

Електронні методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-
професійної програми «Економіка» спеціальності 051 – Економіка
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Електронне практичне видання

Укладачі

**Ломачинська Ірина Анатоліївна
Горняк Ольга Василівна
Крючкова Наталія Михайлівна**

В авторській редакції

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним
забезпеченням для читання файлів формату PDF.

Обсяг 838 КБ.

**Кафедра економіки та підприємництва
Економіко-правовий факультет
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058**